

# НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ПОМИЛОК У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Жеманюк С. П.

**Бібліографічний опис:** Жеманюк С. П. НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ПОМИЛОК У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ // Якість освіти в умовах змін: наукові пошуки, педагогічна практика та предметні методики : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Кам'янець-Подільський, 2026. С. 184–187.

**Видавець:** ГО «Педагогічна платформа “Якість освіти”»

**Оригінальні сторінки у збірнику:** 184–187

УДК 378.147.091.33:616-035.7

*Жеманюк Світлана Павлівна,*

*кандидат медичних наук, доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, променевої  
діагностики та променевої терапії,*

*Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, м.Запоріжжя, Україна*

Актуальність проблеми. В умовах активного розвитку навчання на основі помилок у медичній освіті сучасні дослідження переважно висвітлюють окремі аспекти його застосування [1–7]. Водночас комплексне узагальнення міжнародного досвіду для вдосконалення підготовки майбутніх лікарів залишається недостатнім.

Мета тез — визначити ключові компоненти реалізації навчання на основі помилок у підготовці майбутніх лікарів шляхом аналізу сучасного міжнародного досвіду.

Основний виклад матеріалу. У сучасній медичній освіті навчання на основі помилок розглядається як комплексний педагогічний підхід, що інтегрує різноманітні методи й освітні технології для розвитку професійних компетентностей майбутніх лікарів [5,6,8]. До найбільш поширених освітніх технологій і педагогічних практик належать застосування симуляційного навчання, роботи зі стандартизованими пацієнтами, аналізу клінічних випадків, структурованого розбору діагностичних помилок, конференцій з аналізу захворюваності та смертності, а також «кімнат помилок» [4–7]. Попри різноманітність освітніх технологій, помилка розглядається як можливість для навчання, що створює умови для аналізу професійних дій, їх корекції та запобігання повторенню.

Важливою умовою ефективності навчання на основі помилок є створення психологічно безпечного освітнього середовища [1,3,6]. До його складників належать психологічна безпека освітнього середовища, конструктивний зворотний зв'язок, структурований дебрифінг, рефлексія, наставницька підтримка

викладача та активне залучення студентів до аналізу причин власних помилок. За таких умов помилка трансформується з небажаного результату навчання у навчальну можливість, що сприяє розвитку клінічного міркування, професійної відповідальності та здатності ухвалювати обґрунтовані клінічні рішення.

Останніми роками дедалі більше уваги приділяють підготовці майбутніх лікарів до професійного реагування на медичні помилки, що охоплює підготовку студентів до аналізу діагностичних помилок, їх відкритого обговорення та етичної комунікації [2–4].

Порівняльний аналіз сучасних міжнародних досліджень дав змогу систематизувати основні підходи до навчання на основі помилок та виокремити три взаємопов'язані компоненти його реалізації: ціннісно-середовищний, який забезпечує психологічну безпеку освітнього середовища, конструктивне ставлення до помилки та культуру її відкритого професійного обговорення; організаційно-методичний, що охоплює використання симуляційного навчання, аналізу клінічних випадків, конструктивного зворотного зв'язку, дебрифінгу, рефлексії та повторного відпрацювання практичних навичок; компетентнісний, спрямований на формування клінічного міркування, професійної відповідальності, комунікативних навичок, готовності до розкриття медичних помилок і запобігання їх повторенню.

В українській медичній освіті навчання на основі помилок переважно реалізується під час симуляційного навчання та формування практичних навичок [9]. Водночас питання забезпечення психологічної безпеки освітнього середовища, системної рефлексії, формування навичок повідомлення про медичні помилки та підготовки студентів до професійного реагування на них залишаються недостатньо розробленими. Отже, перспективним напрямом є адаптація міжнародного досвіду до системи підготовки майбутніх лікарів.

Практичне значення. Запропонована систематизація компонентів може слугувати теоретико-методичною основою для подальшого вдосконалення підготовки майбутніх лікарів та розроблення моделей організації навчання, орієнтованих на безпечний аналіз професійних помилок.

Висновки. Порівняльний аналіз сучасних міжнародних досліджень дозволив виокремити три взаємопов'язані компоненти навчання на основі помилок у підготовці майбутніх лікарів: ціннісно-середовищний, організаційно-методичний та компетентнісний.

## **Список використаних джерел**

1. Dyre L., Grierson L., Rasmussen K. M. B., Ringsted C., Tolsgaard M. G. The concept of errors in medical education: a scoping review. *Advances in Health Sciences Education*. 2022. Vol. 27, No. 3. P. 761–792. DOI:<https://doi.org/10.1007/s10459-022-10091-0>
2. Rubisch H. P. K., Blaschke A. L., Berberat P. O. et al. Student mistakes and teacher reactions in bedside teaching. *Advances in Health Sciences Education*. 2023. Vol. 28. P. 1523–1556. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10459-023-10233-y>

3. Swinfen D., Labuschagne M., Joubert G. Disclosing medical errors: how do we prepare our students? BMC Medical Education. 2023. Vol. 23, No. 1. Art. 191. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12909-023-04125-3>
4. Harrison J., Yan Ting C., Leech M., Molloy E., Bearman M. Preparing Medical Students and Physicians to Cope With Their Medical Errors: A Scoping Review. Academic Medicine. 2025. Vol. 100, No. 10. P. 1218-1225. DOI: <https://doi.org/10.1097/ACM.00000000000006120>
5. Yamashita S., Tago M., Tokushima M., Tokushima Y., Hirakawa Y., Aihara H., Katsuki N. E., Fujiwara M., Oda Y. Effects of a 60-Minute Lecture About Diagnostic Errors for Medical Students: A Single-Center Interventional Study. Cureus. 2024. Vol. 16, No. 3. Art. e56117. DOI: <https://doi.org/10.7759/cureus.56117>
6. Gohal G. Models of teaching medical errors. Pakistan Journal of Medical Sciences. 2021. Vol. 37, No. 7. P. 2020-2025. DOI: [10.12669/pjms.37.7.4506](https://doi.org/10.12669/pjms.37.7.4506)
7. Elendu C., Amaechi D. C., Okatta A. U., Amaechi E. C., Elendu T. C., Ezech C. P., Elendu I. D. The impact of simulation-based training in medical education: A review. Medicine. 2024. Vol. 103, No. 27. Art. e38813. DOI: <https://doi.org/10.1097/MD.00000000000038813>
8. Ben Saida I., Kahloul M., Chrigui R., Kacem I., Ben Saad H., Naija W. The room of errors: An innovative learning tool to enhance patient safety in intensive care. La Tunisie Médicale. 2025. Vol. 103, No. 6. P. 685-690. DOI: <https://doi.org/10.62438/tunismed.v103i6.5519>
9. Козловська І. М., Колотило О. Б., Кулачек Я. В., Русак О. Б., Марусик У. І., Смандич В. С. Переваги симуляційного навчання у відпрацюванні практичних навичок і маніпуляцій майбутніх лікарів. Буковинський медичний вісник. 2022. Т. 26, № 2 (102). С. 81-85. DOI: <https://doi.org/10.24061/2413-0737.XXVI.2.102.2022.15>